

ÅRSRAPPORT | 20 Trygg Trafikk Oppland | 19

TRYGG TRAFIKK

Distriktleder: David Tofthagen
Industrigata 1
2619 Lillehammer
Telefon: 480 76 814
E-post: tofthagen@tryggtrafikk.no

TRYGG TRAFIKK I OPPLAND

Trygg Trafikks arbeid i Oppland bygger på Trygg Trafikks strategi for 2018–2025 og handlingsplan for 2018–2019, i tillegg til *Handlingsplan for trafikksikkerhet i Oppland*.

Fylkessekretariatet i Oppland ble opprettet på 1980-tallet. Distriktslederen har kontor plass i Lillehammer og

leder Trygg Trafikks arbeid i fylket. Distriktslederen er lønnet av Trygg Trafikk, mens aktivitetsmidler, kontorhold og reiseutgifter dekkes av Oppland fylkeskommune.

Fra 2020 vil det opprettes regioner i tråd med det nye fylkeskartet, og Oppland vil inngå i regionen Innlandet.

SAMARBEIDSPARTNERE

- Oppland fylkes trafikksikkerhetsutvalg
- Høgskolen Innlandet
- Ambulansetjenesten
- Brannvesenet
- Oppland fylkeskommune
- Den norske kirke
- Fylkesmannen i Oppland
- Helsesykepleiertjenesten i Oppland
- Kommunene i Oppland
- Helsestasjonene i Oppland
- Grunnskolene i Oppland
- NMCU Oppland
- KS
- MA – Rusfri Trafikk
- NAF
- Ungdommens fylkesting
- Personskadeforbundet LTN
- Politiet
- Statens vegvesen
- Pensjonistforbundet
- Sykkelbyen Lillehammer
- Sykle til jobben-aksjonen
- Ulike lag og foreninger
- Media

MEDLEMMER

- Dovre kommune
- FTU Oppland

- Etnedal kommune
- Gausdal kommune
- Gjøvik kommune
- Jevnaker kommune
- Gran kommune
- Lesja kommune
- Lillehammer kommune
- Lunner kommune
- Lom kommune
- Nord-Aurdal kommune
- Nord-Fron kommune
- Nordre Land kommune
- Sel kommune
- Søndre Land kommune
- Skjåk kommune
- Sør-Aurdal kommune
- Sør-Fron kommune
- Vestre Slidre kommune
- Vestre Toten kommune
- Øyer kommune
- Vågå kommune
- Øystre Slidre kommune

TRAFIKKSİKRE KOMMUNER I OPPLAND

- Dovre kommune
- Etnedal kommune
- Gausdal kommune
- Gjøvik kommune
- Gran kommune

- Jevnaker kommune
- Lesja kommune
- Lillehammer kommune
- Lom kommune
- Lunner kommune
- Nord-Aurdal kommune
- Nord-Fron kommune
- Nordre Land kommune
- Ringebu kommune
- Sel kommune
- Søndre Land kommune
- Sør-Aurdal kommune
- Sør-Fron kommune
- Vestre Slidre kommune
- Vestre Toten kommune
- Vågå kommune
- Østre Toten kommune
- Øyer kommune

TRAFIKKSİKRE FYLKESKOMMUNE

- Oppland fylkeskommune

Trygg Trafikk arbeider for å oppnå **best mulig trafikksikkerhet for alle**. Mange er opptatt av sikkerhet i samferdselssektoren, men Trygg Trafikk er **den eneste aktøren som kun arbeider med trafikksikkerhet**.

INNHold

Dette er Trygg Trafikk.....	4
Omkomne i veitrafikken	5
Trygge og sikre barn	6
Trafikksikker ungdomstid	9
Sikkerhet for fotgjengere og syklistene	11
Systematisk trafikksikkerhetsarbeid	12
Bedre trafikksikkerhet og trafikksikker atferd	13
Økonomi og finansiering	14
Framtidige behov og muligheter	15

ÅRSRAPPORT OPPLAND 2019

REDAKTØR: David Tofthagen
KORREKTUR: Nye Tillen
DESIGN: October Design AS
FORSIDEFOTO: Hanne Kvalheim

www.tryggtrafikk.no/oppland

Dette er Trygg Trafikk

Trygg Trafikks samfunnsoppdrag er å arbeide for best mulig trafiksikkerhet for alle. Trygg Trafikk står i en særstilling ved å være den eneste aktøren som kun arbeider med trafiksikkerhet.

Vi sørger for at trafikkopplæring og informasjon om trafiksikkerhet når ut til barnehager, skoler og resten av befolkningen. Målet er å få folk til å ta klokere valg i trafikken. Gjennom konseptene Trafikksikker kommune, Trafikksikker barnehage og Trafikksikker skole bidrar vi med rådgivning, struktur og tiltaksplaner for å skape økt trafiksikkerhet. Trygg Trafikk jobber også med holdningskampanjer og med å få trafikanter til å bruke sikkerhetsutstyr. Trafikantenes kompetanse vil ha stor betydning for trafiksikkerheten i mange år fra mover.

Samarbeidspartner og pådriver nasjonalt og lokalt

Trygg Trafikk fungerer som bindeledd mellom frivillige aktører og offentlige myndigheter, både nasjonalt og lokalt. Organisasjonen møter i Kontaktutvalget for trafiksikkerhet (KTS) og har ansvar eller delansvar for 35 tiltak i *Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på veg 2018–2021*. Trygg

Trafikks distriktsledere har en sentral rolle i det kommunale og fylkeskommunale trafiksikkerhetsarbeidet.

Nettverksbygger og medlemsorganisasjon

Trygg Trafikk er en ideell, landsdekkende medlemsorganisasjon. Trygg Trafikk bygger nettverk og samarbeider med medlemsorganisasjonene om politiske saker med betydning for trafiksikkerheten. Medlemmer i Trygg Trafikk er i hovedsak kommuner, fylkestrafiksikkerhetsutvalg (FTU), bedrifter og andre landsdekkende organisasjoner.

Finansiering

På nasjonalt nivå finansieres Trygg Trafikk over statsbudsjettet og gjennom frie midler og prosjektkjøp fra Finans Norge og forsikringsselskapene. Lokale aktiviteter rundt om i landet finansieres gjennom fylkenes tilskudd.

TRYGG TRAFIKKS HOVEDOMRÅDER

Trygg Trafikk har fra 2018 en ny strategi som gjelder fra 2018 til 2025. I strategien peker vi ut fem hovedområder:

1. Trygge og sikre barn
2. Trafikksikker ungdomstid
3. Sikkerhet for fotgjengere og syklister
4. Systematisk trafiksikkerhetsarbeid
5. Bedre trafiksikkerhet og trafiksikker atferd

Sju omkom i trafikken i Oppland i 2019

Foreløpige tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at sju mennesker omkom på veiene i Oppland i 2019.

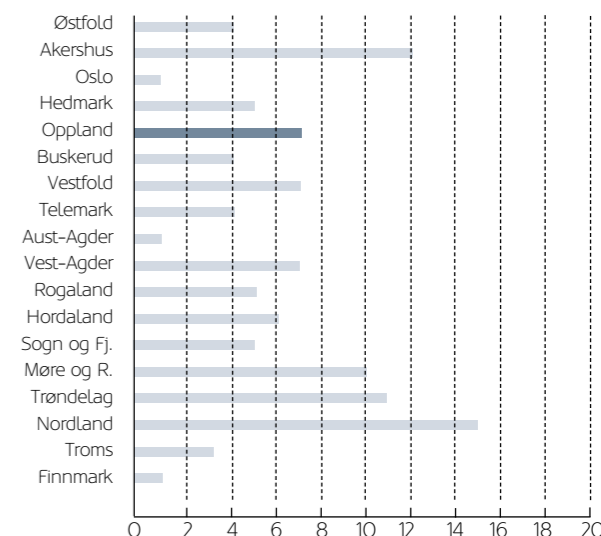
Vi ser at antall omkomne varierer fra år til år, men de siste årene viser en tydelig nedadgående tendens. Dette er positivt. Allikevel er sju mennesker for mange; trafiksikkerhetsarbeidet må fortsette for å få ned ulykkestallene.

Nasjonalt viser de foreløpige tallene fra SSB at totalt 108 personer omkom i trafikken i 2019, likt som i 2018. Desember-trafikken krevde 14 menneskeliv – over dobbelt så mange som i 2018.

For høy fart etter forholdene, kjøring i ruspåvirket tilstand, manglende bruk av bilbelte og uoppmerksomhet er de vanligste medvirkende årsakene til de alvorligste trafikkulykkene.

Dersom vi skal nå målene som er nedfelt i nasjonal planverk, må vi bruke enda sterkere virkemidler. Ny *Nasjonal transportplan 2018–2029* viderefører visjonen om null drepte i trafikken.

OVERSIKT ANTALL OMKOMNE PER FYLKE I 2019

1. Trygge og sikre barn

Overordnet mål: Ingen barn omkommer eller blir hardt skadd i trafikken.

I 2019 omkom ingen barn i trafikken. Antall trafikkulykker med barn er betydelig redusert de senere årene, og Trygg Trafikk vil bidra til å opprettholde den positive utviklingen, også for nye generasjoner. Det trengs fortsatt betydelig innsats for å klare dette. Vi har liten kunnskap om skadetall for barn som myke trafikanter. Trafikksikkerhet for barn er de voksnes ansvar.

Trygg Trafikk sørger for å gi trafikkopplæring til barn og unge gjennom utdanningssystemet. Det gjelder også barn, unge og voksne fra land med en annen trafikkultur. Vi oppfordrer til systematisk trafikkopplæring av to grunner: I et kortsiktig perspektiv skal barn lære hva som er sikkert, og hva som er farlig, slik at de unngår ulykker. I et langsiktig og forebyggende perspektiv er det viktig å etablere gode vaner og skape en god sikkerhetskultur.

Mange barn feilsikres i bil og buss, og mange opplever også skoleveien som utrygg. Det er en utfordring at trafikk-sikkerhet ikke alltid inngår som en naturlig del av samarbeidet mellom hjem, barnehage og skole. Trygg Trafikk er en pådriver for at barn skal være trygge og sikre i trafikken. Vi vil at myndighetene skal legge større vekt på hensynet til barn og unge i planleggingen av transportsystemet, både nasjonalt, regionalt og lokalt.

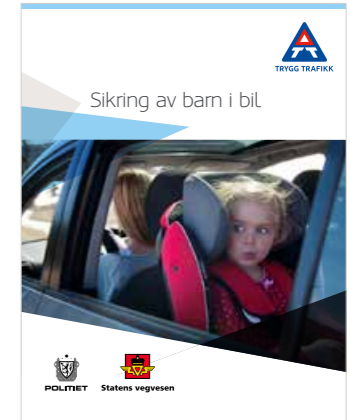
Trygg Trafikk tilbyr alle barnehager gode ressurser til trafikkopplæringen, spesielt gjennom Barnas Trafikkklubb. Klubben inneholder et komplett trafikk-sikkerhetsopplegg beregnet på denne målgruppen. Vi har informert om klubben på kursene og ved direkte henvendelser til barnehagene. Ved årsskiftet har vi 173 medlemmer i Barnas Trafikkklubb i Oppland, de aller fleste av disse er barnehager.

For å følge dette opp har vi gjennomført tre kurs på Otta, Lillehammer og Gran for barnehageansatte og helsestasjoner i 2019, med til sammen rundt 60 kursdeltakere.

Vi var også representert på familiedagen på Norsk vegmuseum i august, der det store temaet for dagen var sykkel.

Skal kommunene bli godkjent som trafikk-sikre kommuner, må alle barnehagene dokumentere at de har trafikk-sikkerhet i sine lokale planer, og at de har skriftlige rutiner som ivaretar barnas trafikk-sikkerhet.

Læreplanen for grunnskolen, *Kunnskapsløftet*, inneholder klare kompetansemål om trafikk både på barnetrinnet og ungdomstrinnet. Trygg Trafikk holder god kontakt med

Trygg Trafikk holder god kontakten med skoler ved å sende ut materiell og informasjonsbrosjyrer, invitere til konkurranser og aktiviteter og oppfordre til trafikkopplæring.

skoler ved å sende ut materiell og informasjonsbrosjyrer, invitere til konkurranser og aktiviteter og oppfordre til trafikkopplæring.

Skal kommunene bli godkjent som trafikk-sikre kommuner, må alle skolene dokumentere at de har trafikk-sikkerhet i sine lokale planer, og at de har skriftlige rutiner som ivaretar elevenes sikkerhet.

Vi inviterte også i 2019 alle skolene i fylket til Refleksjakten, og tre skoler fikk premier. Skolene deltok med tellinger av reflekser elevene tok med til skolen, for så å sette refleksene på klærne til folk de er glad i. Igjen viser det seg at det er mange reflekser i skuffer og skap, selv om ikke mer enn 40 % av de voksne bruker dem.

Trygg Trafikk prioriterer Høgskolen i Innlandet høyt. Det er viktig å møte barnehagelærer- og lærerstudenter, informere om målene for trafikk-sikkerhet i *Rammeplanen* og i *Kunnskapsløftet* og vise at det finnes materiell tilpasset læreplanene. I samarbeid med Høgskolen i Innlandet, ved avdeling for lærerutdanning og barnehagelærerutdanning på Hamar og avdeling for folkehelse i Elverum, ble det

gjennomført et heldagskurs for barnehagelærerstudentene og et heldagskurs for dem på bachelorstudiet i folkehelse. Vi får svært gode tilbakemeldinger på kursene både fra høyskolen og studentene. Disse kursene er en høyt prioritert oppgave for oss, da vi får formidlet trafikk-sikkerhet til mennesker som skal møte utallige barn og unge i fremtiden.

Det er høyt prioritert at barn skal ha sikre skoleveier. Det er hvert år viktig å minne både foreldre og andre som kjører langs skoleveiene, på at de må ta spesielt hensyn.

Trygg Trafikk mener at skoleplikten her i landet må forsettes oppfulgt av retten til å komme trygt til og fra skolen.

Dette krever betydelig innsats fra både bevilgende myndigheter, kommuner, skoler og foreldre.

Alle skoler i Oppland har fått tilsendt informasjon angående Hjertesone, som er et nasjonalt initiativ som oppfordrer barn til å gå eller sykle til skolen. De som kjøres, må slippes av utenfor hjertesonen for å gå det siste stykket fram til skoleområdet.

1. til 4. trinn på Kolbu skole har markert refleksdagen i grupper på tvers av trinnene. De har snakket om hvor viktig det er å bruke refleks, hatt fargeleggingsoppgaver og sett film om refleks.

Det kommer svært mange henvendelser fra foreldre, kommuner og Fylkesmannen angående «særlig farlig skolevei» i opplæringsloven § 7. Trygg Trafikks veileder om emnet er etterspurt, og den sendes ut til alle som ønsker den. Det gis mye veiledning over telefon. Trygg Trafikks rolle er å bistå kommuner og foreldre slik at relevante momenter blir vurdert før vedtak fattes.

Barn sikres riktig i bil og buss

Det er fortsatt mye usikkerhet med hensyn til sikring av barn i bil. Dette er blant de temaene Trygg Trafikk får flest henvendelser om fra publikum, og mye tid går med til å gi råd og veiledning over telefon. Det er både privatpersoner og ansatte i barnehager og skoler som søker informasjon.

Vi har i flere år rettet søkelyset mot bakovervendt sikring. Små barn har svak nakkemuskulatur og stort, tungt hode. Når de kastes framover i en ulykke, er risikoen for nakkeskader stor. Sitter barna bakovervendt, minimeres risikoen. Tellingene i vårt politidistrikt våren 2019 viste at 63 % av barna under fire år satt bakovervendt. Det er politiet i samarbeid med Statens vegvesen som gjennomfører denne tellingen i Oppland, i sammenheng med sin kontrollvirksomhet.

Helsesykepleierne er en svært viktig samarbeidspartner for å informere foreldre om viktigheten av å sikre barn i bil. Det sendes ut brosjyrer til helsestasjoner og barnehager. Det at helsestasjonene har en plan for informasjon til foreldre om sikring av barn i bil, er et av kriteriene i Trafikksikker kommune.

”

Det er fortsatt mye usikkerhet med hensyn til sikring av barn i bil. Dette er blant de temaene Trygg Trafikk får flest henvendelser om fra publikum.

På alle kurs for barnehageansatte får dette temaet en egen bolk. Her vektlegges det spesielt at riktig sikring av barn i bil bør inn som tema på foreldremøter og i barnehagenes internkontrollsystem.

Alle busser som benyttes i skoleskyssen i regi av Opplandstrafikk, har setebelter. Opplandstrafikk samarbeider med transportører, Trygg Trafikk og skoler for å få bruken av belter til å bli bedre. Vi erfarer at det går riktig vei, og at det er flere som benytter belte, og det er en økende bevissthet om dette. Opplandstrafikk har satt inn veiledere i skoleskyssen for å få barna til å bruke belte. Vi erfarer også at sjåførene er flinke til å informere og «oppdra» skolebarna til å bruke belte, selv om det er et stykke igjen til 100 %!

2. Trafikksikker ungdomstid

Overordnet mål: Færre ungdommer omkommer eller blir hardt skadd i trafikken.

Færre ungdommer i alderen 15–24 år har omkommet eller blitt hardt skadd i trafikken de siste årene. Likevel er ungdom, spesielt unge bilførere, fortsatt høyt representert på ulykkesstatistikken. I arbeidet mot nullvisjonen er ungdom en viktig målgruppe. Ungdom eksponeres for trafikkfarlige situasjoner på flere måter. I byene velger unge ofte kollektivtransport, og de går eller sykler fremfor å kjøre bil. I distriktene er bilen viktigere. Det er mange som bruker bil til skole og aktiviteter, og i en del miljøer er bilen en viktig hobby. De som er opptatt av bil, kjører mer enn andre og er dermed mer utsatt for ulykker. Trygg Trafikk har to tilnærminger i ungdomsarbeidet. Hovedsatsingen er opplæringstiltak i skolen. Disse tiltakene er rettet mot alle. Hensikten med tiltakene er å styrke den gode atferden. I tillegg er det nødvendig å rette spesielle tiltak mot de mest risikoutsatte ungdommene.

Valgfag trafikk på ungdomsskolen

Flere ungdomsskoler i Oppland tilbyr nå trafikk som valgfag. Dette er en viktig arena der elevene får god trafikkopplæring på skolen og på den måten er bedre rustet i den mest ulykkesutsatte perioden i livet. Dette er et svært populært valgfag ettersom mange av skolene tilbyr trafikkalt grunnkurs som en del av faget.

Trygg Trafikk Oppland tilbyr også lærere som ønsker å tilby dette faget på sin skole, finansiering til studieretningen trafikk i skolen ved hjelp av midler fra Oppland fylkeskommune.

Trygg Trafikk inviterte alle lærerne fra Oppland og Hedmark som underviser i trafikk valgfag, til en nettverkssamling i september på Hamar. Målet var erfaringsutveksling og nyttige tips og råd for undervisningen.

Trygg Trafikk har en samarbeidsavtale med organisasjonen Kjør for livet, som har tiltak rettet mot unge, risikoutsatte førere. Vi får støtte til dette fra Gjensidigestiftelsen.

«Ung på hjul» er en møteplass mellom bilinteressert ungdom, Trygg Trafikk, politiet og Statens vegvesen. Opplegget innebærer at vi treffes på flystripa på Frya og arrangerer ferdighetskjøring med bil. Stikkord for opplegget er å bli kjent med hverandre og få til en god dialog omkring fart, rus og beltebruk, og at dette skal danne et grunnlag for positiv tenkning og atferdspåvirkning. Opplegget inneholder også premierung og grilling / sosialt samvær.

For å delta må alle skrive under en avtale med politiet der de forplikter seg til å overholde vegtrafikkloven.

”

Dette er et svært populært valgfag ettersom mange av skolene tilbyr trafikkalt grunnkurs som en del av faget.

Temadag russ.

«Ung på hjul» arrangeres fem ganger gjennom året: fire ganger på Frya i tillegg til en avslutningstur til Våler med eget opplegg på Vålerbanen. For å delta på Våler må man også ha deltatt på Frya.

Trafikksikkerhetscenteret

Det er trettende året vi gjennomfører besøk på trafikksikkerhetscenteret for alle tiendeklassingene i Oppland. Evalueringene er gledelig lesning, og tilbakemeldingene er mange og udelt positive både fra elever og lærere. Utbyttet av dagen for elevene blir meget bra fordi lærerne utviser stort engasjement og tar ansvar sammen med oss for organiseringen og for- og etterarbeidet!

Vi vet også at mange skoler i Oppland tilbyr valgfaget trafikk med muligheter for å ta trafikalt grunnkurs. Dette når ikke alle elevene i tiendeklasse, og det ivaretas av lærere med spesiell kompetanse. Opplegget vi tilbyr her, skal ivaretas av trinnleder og kontaktlærere uavhengig av valgfagstilbudet. Opplegget ved trafikksikkerhetscenteret er ment å være et verdifullt bidrag til kompetansemålet i Kunnskapsløftet. Tiltaket består av dialog rundt sentrale problemstillinger innenfor trafikksikkerhet (fart, rus og bilbelte), omvisning på trafikksikkerhetscenteret og demonstrasjon i veltesimulator.

Tiltaket innebærer også for- og etterarbeid for elevene. Tiltaket er et samarbeid mellom Trygg Trafikk, Statens vegvesen og FTU.

Trafikksikkerhet og innvandrere

Som en del av *Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021* er trafikkopplæring av innvandrere et viktig tema for å redusere antall drepte og hardt skadde i trafikken. Trygg Trafikk har utviklet og oversatt læringsressurser til seks språk til bruk i kommuner med ny-

ankomne elever i mottak og på grunnskole.

FTU har involvert flyktningetatene i arbeidet med kommunalt trafikksikkerhetsarbeid og vært pådriver for at trafikksikkerhetsundervisning rettet mot innvandrere har blitt tatt inn som tiltak i kommunenes trafikksikkerhetsplaner.

FTU, Statens vegvesen og Trygg Trafikk har i samarbeid med Lillehammer læringscenter utarbeidet et undervisningsopplegg for bruk i kommunenes introduksjonsprogram for innvandrere. Undervisningsopplegget er også tatt inn i den nasjonale tiltaksplanen for trafikksikkerhet.

FTU, Statens vegvesen og politiet har også gjennomført trafikksikkerhetsdag for innvandrere.

Trafikksikkerhet i russetiden

For videregående skoler har vi tiltaket Russeseminar som vi nå omdøper til Verdiseminar. Dette heldagsseminaret er for russestyrene på de videregående skolene i fylket, og på seminaret blir det gitt fylldig informasjon om ansvaret russestyrene har for at russetiden skal bli trygg og positiv både for russerne selv, skolen og lokalmiljøet rundt dem. Elevene skal selv bestemme innholdet på trafikksikkerhetsdagene som de har på vårparten. Involvement er helt avgjørende for å lykkes, og det er gledelig å se at vi er på riktig vei i Oppland.

På seminaret deler vi også ut en brosjyre til alle elever og foreldre. Brosjyren inneholder råd og tips for en trygg ungdomstid.

Vi har et seminar på Honne i Biri. Oppland fylkeskommune er oppdragsgiver, og det er Statens vegvesen, politiet, Ungdommens fylkesting og Trygg Trafikk som samarbeider om tiltaket.

3. Sikkerhet for fotgjengere og syklister

Overordnet mål: *Det skal bli tryggere å sykle og gå.*

Det er en nasjonal satsing at flere skal gå og sykle, og målet er at dette ikke skal føre til flere ulykker. Det er mange utfordringer som gjør det krevende å oppnå dette. Mange veier er ikke tilrettelagt for gående og syklende. En stor andel syklister bruker ikke sykkelhjelm, til tross for at dette reduserer risikoen for alvorlig hodeskade. Refleksbruken blant fotgjengere er fortsatt for lav, noe som utgjør en risiko for påkjørsler. Trygg Trafikk følger nøye med på ulykkesutviklingen og formidler kunnskap om sikkerhet for fotgjengere og syklister. Vi er en pådriver for at tilgjengelig ulykkesstatistikk skal gi et riktig bilde av risikonivået, og for at personskaueulykkene på sykkel blir rapportert.

Sykkel

Vi satser stort på sykkel og sykkeltiltak i Oppland. Det ble sendt ut materiell til skolene, og vi samarbeider med politiet om sykkelopplæring i skolen.

Sykkelysaksjonen 2019 er et samarbeid mellom Statens vegvesen, Trygg Trafikk, sykkelbyene i Oppland og politiet.

Sykkelysaksjonen ble gjennomført i høst på Gjøvik og Lillehammer hvor vi pratet med sykklistene, delte ut sykkellys til de som ikke har, og informerte om viktigheten av å bruke lys når det er mørkt. Det viste seg at mange ikke er klar over påbudet om lys på sykkel når det er mørkt.

Hvert år skades det mange syklister i trafikken fordi de er lite synlige. Om høsten er de spesielt utsatt når det begynner å bli mørkt om morgenen og på ettermiddagen. Kombinasjonen av mørk bekledning og mangel på refleks og lys gjør sykklistene lite synlige i trafikken.

En stor andel syklister bruker ikke sykkelhjelm til tross for at hjelm reduserer risikoen for alvorlig hodeskade. For å bli godkjent som trafikksikker kommune må kommunen dokumentere at de har en vedtatt reisepolicy for sine ansatte. Her inngår alltid kravet om bruk av sykkelhjelm for syklister.

Reflekstiltak

Den nasjonale refleksdagen ble arrangert 17. oktober. Målet med denne dagen er å minne folk på å bruke refleks. Det er derfor viktig å få så bred pressdekning som mulig. Vi var i flere lokalaviser den dagen. Kommunene fikk tilsendt materiell som de la ut på hjemmesidene sine.

Trygg Trafikk gjennomfører tellinger av refleksbruken for voksne fotgjengere hvert år. MA – Rusfri Trafikk Oppland bistår oss i disse tellingene. I år viser tallene at 34 % av de voksne i Oppland bruker refleks når de er ute og går om kvelden. Det er en nedgang fra 2018 og svært skuffende.

Når over halvparten dropper den livsviktige brikken, har vi en stor utfordring med å få flere til å bruke refleks.

F.v. politiførstebetjent Christian Svarstad, syklist Hans Jørgen Smith, Astrid Kristiansen fra SVV og David Tofthagen fra Trygg Trafikk. Foto: Erik Larstuen.

Refleksdagen – her med god hjelp fra pensjonistforbundet

4. Systematisk trafikk sikkerhetsarbeid

Overordnet mål: Kommuner og fylkeskommuner arbeider systematisk med trafikk sikkerhet.

Kommuner og fylkeskommuner har et viktig ansvar for innbyggernes trafikk sikkerhet, blant annet som veieier, skole-eier og arbeidsgiver. Trafikk sikkerhet er et tverrfaglig område, og samordning av arbeidet er en utfordring. Trafikk sikker kommune og Trafikk sikker fylkeskommune er godkjenningsordninger utviklet av Trygg Trafikk. Kriteriene bygger på eksisterende lovverk og er en hjelp for kommuner og fylkeskommuner til å systematisere trafikk sikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer. Folkehelsearbeidet er sentralt i kommuner og fylker, og det er naturlig å knytte trafikk sikkerhet til det ulykkesforebyggende helsearbeidet.

Trafikk sikre kommuner og fylkeskommuner

Trafikk sikker kommune og Trafikk sikker fylkeskommune er det mest omfattende tiltaket til Trygg Trafikk i Oppland. Kriteriene bygger på eksisterende lovverk og er en hjelp for kommuner og fylkeskommuner til å systematisere trafikk sikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer.

I 2019 ble Vestre Slidre, Ringe og Gausdal kommuner godkjent som trafikk sikker kommune.

Godkjenningen varer i tre år. I oktober 2018 ble Oppland fylkeskommune godkjent, som den første fylkeskommunen i landet. I Oppland er det nå 23 godkjente kommuner.

Kommunene og fylkeskommunen oppfyller nasjonale mål gjennom gode trafikk sikkerhetsplaner

Alle kommunene i Oppland har trafikk sikkerhetsplaner.

Noen av planene er under revisjon. Trygg Trafikk har utarbeidet en mal som vi tilbyr kommunene. Denne malen tar utgangspunkt i de nasjonale målene og er en god hjelp for kommunene. Flere kommuner har tatt den i bruk. I tillegg tilbyr vi veiledning i forbindelse med revisjon av kommunale trafikk sikkerhetsplaner.

De ansatte i kommunene og fylkeskommunen tar sikre valg i trafikken.

Som en del av arbeidet med å bli trafikk sikker kommune må trafikk sikkerhet innarbeides i kommunenes HMS-arbeid. Det må også dokumenteres at dette er tatt opp som sak i AMU. Dette er en del av ordningen Trafikk sikker kommune.

Engasjert og dyktig leder i fylkets trafikk sikkerhetsvalg de siste åtte årene Gunnar Tore Stenseng. Foto: Halvor Løkken

5. Bedre trafikk sikkerhet og trafikk sikker atferd

Overordnet mål: Trafikk sikkerheten i samfunnet bedres.

Antall alvorlige trafikk ulykker er sterkt redusert, men vi er fortsatt et godt stykke unna nullvisjonen om at ingen skal omkomme eller bli alvorlig skadd i trafikken. Trafikantenes atferd er en medvirkende årsak til de fleste dødsulykker. Dette gjelder særlig ruskjøring, høy fart og manglende førerdyktighet. Distraksjoner har blitt et økende problem i trafikken. Trygg Trafikk arbeider målrettet for at myndigheter, næringsliv, organisasjoner og enkeltpersoner skal ha et bevisst forhold til sikkerhet, og for at de skal være motiverte til å ta sikre valg i trafikken.

Oppland fylkestrafikk sikkerhetsvalg (FTU) og Hedmark fylkestrafikk sikkerhetsvalg (HTU) gjennomførte en felles ulykkesmarkering i 2020 til minne om de som omkom i trafikk ulykker i Oppland og Hedmark i ulykkesåret 2019. Markeringen skal også være en støtte for pårørende, trafikk skadde og yrkespersonell som til daglig arbeider med trafikk ulykker.

Markeringen ble gjennomført i samarbeid med Ringsaker kommune og Den norske kirke.

For å synliggjøre hvor mange som omkom, og hvor mange som ble skadd i trafikken i fylkene i 2019, ble det tent et lys for hver av dem på Mjøsbrua.

Fagdag om trafikk sikkerhet i Oppland

Et systematisk og tverrsektorielt trafikk sikkerhetsarbeid over tid har gitt resultater. I Oppland er antall drepte og skadde i veitrafikk ulykker halvert siden 2000. Kommunene har vært en sentral aktør i denne utviklingen. I *Nasjonal tiltaksplan for trafikk sikkerhet 2018-2021* er kommunalt trafikk sikkerhetsarbeid et prioritert område. Et av tiltakene er Trafikk sikker kommune, med mål om 125 godkjente trafikk sikre kommuner innen 1. januar 2022. I Oppland er 23 kommuner godkjent eller jobber med regodkjenning for en ny periode.

Trafikk sikker kommune vil bli et prioritert tiltak framover.

Som et ledd i opplæringen av kommunene har FTU Oppland og Trygg Trafikk arrangert halvdagsseminar på Gjøvik og Lillehammer for kontaktpersonene for Trafikk sikker kommune om kommunalt trafikk sikkerhetsarbeid. Vi har også hatt møter med frivillige organisasjoner og deltatt på eldrekonferansen.

Ulykkesmarkering. Foto: Steinar Svensbakken, Innlandet fylkeskommune.

Økonomi og finansiering

Trygg Trafikks distriktsleder lønnes av Trygg Trafikk. Tiltak i fylket, reiseutgifter og kontorhold dekkes av Oppland fylkeskommune.

Tiltaksmidlene er tildelt fra FTUs budsjett. Ubrukte midler overføres til 2020. Trygg Trafikks tiltak i 2019 er i samsvar med Trygg Trafikks handlingsplan for 2019 og tiltaksplanen for trafikksikkerhet i Oppland. Regnskapet

blir ført av Trygg Trafikks regnskapsfører og revidert av BDO AS.

Når det gjelder gjenstående midler i posten Barn og ungdom, så skyldes det hovedsakelig at fire sykkelkurs ikke ble gjennomført som planlagt på grunn av for få påmeldte.

Derfor er det ved årsslutt et relativt stort restbeløp på dette prosjektet.

Aktiviteter	Overført fra 2018	Inntekter 2019	Kostnader 2019	Saldo 2019 Overføres til 2020
17 - Minnemarkering	-3 222	3 222	-	-
18 - Kurs politi, lærere	-3 034	3 034	-	-
19 - Refleks og synlighet	-	13 000	-13 000	-
22 - Russ og vgs.	-3 389	11 093	-7 704	-
24 - Trafikksikre kommuner	961	32 486	-54 235	-20 788
29 - Fylkesaktiviteter	-2 455	2 455	-	-
36 - Traf. oppl. i bhg og skole	-	976	-976	-
55 - Sikring av barn i bil	-3 632	3 632	-	-
58 - Kurs barnehage og Lyset	-	2 072	-2 072	-
60 - Barnehage/grunnskole	-1 757	1 757	-	-
70 - Innsamlende midler	96 798	-	-59 452	37 346
71 - Barn og ungdom	421 236	943 665	-1 130 521	234 380
79 - Kjør for livet	1 300 000	-	-1 300 000	-
83 - Trafikksikker kommune	-	2 548	-2 548	-
92 - Hjertesone	-	4 169	-4 169	-
99 - Reise, kontor og administrasjon	6 202	250 000	-260 419	-4 217
SUM	1 807 709	1 274 109	-2 835 096	246 723

Framtidige behov og muligheter

Den største utfordringen framover blir å fortsette å forsterke trafikksikkerhetsarbeidet i den nye fylkeskommunen Innlandet.

Det blir svært viktig at trafikksikkerhetsarbeidet i Innlandet får en god forankring i den nye fylkeskommunens planverk, og at det dannes et politisk ledet FTU. Det er gjennom en tydelig og hensiktsmessig struktur at vi får en arena for å diskutere trafikksikkerhet og komme fram til gode tiltak.

Trygg Trafikk må få på plass en god samarbeidsavtale med den nye fylkeskommunen, slik at arbeidet fra de to fylkene kan videreføres og utvikles i Innlandet. Trafikksikkerhetsarbeidet har vært prioritert høyt, og vi ser at

antall omkomne er redusert betraktelig de siste årene. Spesielt kan vi se nedgangen i antall dødsulykker med ungdom. Dette er gledelig, og det viser at tiltakene har virket.

Det er en nasjonal satsing at flere skal gå og sykle, og målet er at dette ikke fører til flere ulykker. Mange veier er ikke tilrettelagt for gående og syklende. En stor andel syklister bruker ikke sykkelhjelm til tross for at hjelm reduserer risikoen for alvorlig hodeskade. Refleksbruken blant fotgjengere er for lav, noe som utgjør en risiko for påkjørsler. Vi må fortsatt sette søkelys på trafikksikker atferd og bruk av sikkerhetsutstyr som hjelm og refleks.

Egne notater

Samarbeid, kreativitet og mot blir bare viktigere i arbeidet fram mot 2030.

Samarbeid fordi alle blir bedre når vi deler kunnskap og erfaringer på tvers av sektorene.

Kreativitet fordi vi trenger andre løsninger i framtiden enn dem vi har i dag.

Og **mot** fordi det må tøffere grep til hvis vi skal nå målene vi har satt oss.

Jan Johansen
direktør i Trygg Trafikk

TRYGG TRAFIKK

TRYGG TRAFIKK OPPLAND
Industrigata 1
2619 Lillehammer

Tlf.: 480 76 814
toftagen@tryggtrafikk.no
www.tryggtrafikk.no/oppland

TRYGG TRAFIKK
Tullins gate 2
Postboks 277 Sentrum
0103 Oslo

Tlf.: 22 40 40 40
hovedkontor@tryggtrafikk.no
www.tryggtrafikk.no